

Marko
Kravos

Morje, obzorje in sled

pesnitev v treh slikah z epilogom

ODHOD Priprežen je Véliki voz in mesec grebe nestrpen s kopiti:
založi se z zrnjem, oljem in medom, preglej posodo s pijačo
in žaro z ogljem zanesi k bronanim svetinjam v podkrovju.
Pred svitom, ob spenjeni plimi zamaknemo ladjo na novo pot.
Na cedre tesane, spete v usločeni trup, vežemo svoje imetje,
vablivo blago in krhka življenja. Veter prejel je daritveno kri
in kot bi pod sebe dobil nemirno devico, živahno upira se
v tanko ponjavo. Določen po zvezdah je čas, potrjena smer
po letenju žerjavov, in gremo tako mirne vesti usodi naproti.
Ni nam težkó ob slovesu: muhe obžirajo Sidon in Tirsos,
še dihat je težko na kopnem – v prahu žmirita Babilon, Biblos.
Ljudstva obrežna in ljudstva s celine se rada bližajo nam z novino
v besedah in znakih, ker moč vladavin poznamo, krajevne nravi in red
med človekom in božjim, ki vsako ga pleme po svoje občuti in čuva.
Rdeče jedro sveta je sadež granatovca, sredi grenečega tkiva
zrnje bleščeče dobi, kdor z občutkom sledi zastrti resnici narave.
Lovec za vsako divjad ima drugačne pristope, kmet za rastline ve,
ženska pa za spravilo stoterih živil in kako ob tisoč jedeh
krvni utrip oživiti in nudit užitek: taki smo mi, pomorščaki,
do vsake stvari radovedni, ob vsakem stiku s spoštljivim ravnanjem,
s pajkovo mrežo v glavi: za klic na boj ali beg, z očmi priprtimi,

v levi odsevno zrcalo, dar in kupnino v desnici, z novico na ustih.
 Isker duh, ne znanje naduto, korist, ne nasilna posest, bogati nas.
 To iz modrine zgradili smo vode in zraka, to je naš véliki dom.
 Za nami pa ne rodu ne imena. Naše stopinje na produ zdaj veter
 zasipa, zdaj val poravna. Brez sledov se prevaža ladja po morju,
 pomnikov ne pušča popotni poklic menjalcev blaga, vesti in veččin.
 Čebele v breztežnem veselju smo, vosek za tuje pečatne odtise,
 klataški pélod, ki dedni bršč prenaša skozi čas in od brazde do brazde.
 Konec prošnjih besed in svete tesnobe! Z vetrom in vesli zdaj srečno na
 pot!

MORJE Biti tako zelo velik in kar naprej trajati.
 Ves ščetinast, zmójtjene glave od daktiloidnega zibanja biti.
 Biti enakomerno, neizmerno, skoraj že vsegamogočno.
 Ni vse iz mene, se ne izteče spet v meni živo in mrtvo?
 V mojem naročju se zakotijo prabitja, zrasejo,
 vstanejo v hod na dveh nôgah, se grejo potem kak čas
 višje stopnje življenja. Eni lovijo, drugi bežijo po kopnem,
 eni lep čas nad oblaki letijo, drugi palače sestavljajo:
 potem se vsi k meni vrnejo. Plankton.
 V solne kristale spravljam spomin na vse to,
 trdne oblike pa vtekočinim, saj v mojem vodenem telesu
 so vse zaobjete. Le tu pa tam kaka ladjica,
 ki predrzno je šla kdaj po olje in vino, sol in zlatnino,
 leži na boku na mojem zelenem dnu in jaz jo počasi osvajam
 s špansko strastjo ali grško nežnostjo: ob meni ni nič stanovitno!
 K meni izteče se živo in mrtvo. Nisem že rekel tega?
 Ah, spomin me zapušča, preveč je spomina...
 Jaz z ledeniki, jaz z ognjeniki svojimi sem véliki kralj na tej obli,
 ki komaj še za ime ima zemlje. Z dežjem razlivam prek nje
 svoje zakóne in z gostim sokom rek sam sebe opijam,
 sam sebi sem zlata vinska penina, saj kdo je boljši,
 kdo lepši od mene! Dišim in si godem ritmično glasbo,
 z luno in zvezdami plešem enakomerno do zore in soncu mežikam...
 Vse, na čemer ležim, je že usedlina, v plast zgneten obris,
 pijana pesem, šumenje, brezglavo šumenje spomina...
 Ponavljaš se, stari! Ma kaj sem že rekel, kje sem ostal?
 Stotisoč valov dam za kaj res novega, kaj še, nič uhrnje,
 cel milijon grebenaste vode dobi, kdor me reši
 večnega lizanja kamnov, otročjega zlaganja školjk,
 ki v njih tako nedostojno donijo kriki galebov;

kdor me reši kinča luskin in leska zahajajočih nebesnih teles.
 Siv sem že v brado, pijan od zibanja válov in plim,
 prenažrt vseh teh rib, na starem olju cvrtih, pozabljiv
 od apnenčastih žil, čeprav po srcu večno mlad in čil.
 Pa samó kdor živi samosvoje, kdor je brezobzirno enakomeren,
 je tako rekoč vsemogočen, neskončen, skorajda večen,
 kot jaz, velespoštovano morje.

- MATI IN HČI – Mračni se in čeprav je že maj,
 ogrni šal, ni dobro v vlagi zate.
- Ah, mati, še to: udaril me je,
 pa mu nisem nič žalega,
 le da preveč se žene z obrtjo,
 jaz pa sem sama doma.
- Lonc fižolove juhe, srajca pošita
 pa da si vedno pri volji,
 ko se le spomni, da mu jo daš,
 to je moškemu dom. Drugače pa
 samo toži o revmi, prdi,
 si vrta po nosu, preklinja boga,
 zmerja sosede, otroke
 iz čiste sitnobe namaha.
- Moj pa kar riga pri jedi,
 in umazani so v njegovi družini!
 Ampak naš oče že ni bil tak.
- Kaj pa veš, saj si bilà še otrok,
 ko so z ladjo šli preko morja.
 Smrčal je in vedno nemirno spal
 tvoj oče. Ah, kako potem zazija tišina
 po hiši in vidiš, kako ti vse zoprno
 k srcu prirase kot toplo ognjišče.
 Tako me je stisniti znal,
 če sem ga izpod obrvi pogledala
 in z boki komaj skomignila.
 Od vseh pa je tebe najrajši imel.
- Obljubil mi je steklene konjičke,
 jantarno sponko in medenjakov.
- In meni dišav in tkanine svilene
 ni nikdar pozabil prinesiti.

- Pa kuži Muki – še zdaj sta mi zanj brata zavistna – kot da še čaka . . .
- Jaz tudi še čakam, ko pa ni groba, da bi prinašala nanj cvetje in olje. Čez letne mesece samó, je rekel, gremo proti zahodu, potem zaobrnemo k domu. Bog ve, kaj jih žene po svetu. V domači deželi bi lahko veliko storili, ko vedno bolj tuja oblast nas duši. To bi pa rekla, moj že ne bi dvoličnosti mirno prenašal. Če to ni beg, kar je on . . . ?
- In nisi pomislila kdaj, da bi spet s kom na novo začela? S tvojo postavo . . .
- Saj človek poskusi, bolj v mislih, pa vedno samo še primerja. In tvoja dva brata in ti in hiša? Kdo bi skrbel za vzgojo in red. Tako imate vsak svojo prihodnost.
- Bila je velika, očetova ladja, spominjam se . . . tiho in trdno zvenijo besede očetu, ki prigovarja možem. Mene je stisnil čez pas, bolelo je, na sólze so se mi lepili lasi. Kje si pa ti ob slovesu . . . kaj sta si rekla?
- Tri dni prej me je dolgo gledal in rekel: Dobra si in zato grem mirno na pot; potem bo lepo, ko se vrnem domov. S koliko strupa sem rekla: Pa pojdi! Ker kot bi priklenil me k praznemu grobu. No, pa saj je že noč. Kako nas zanese v spomine.
- Res, noter pojdiva in jejva. Malo mrazi in jaz sem vedno bolj lačna ta čas.
- Pazi, kaj ješ: ribe, več zelenjave, kašo, nikar pa sočivja, ki ni več primerno tvojemu stanju. Gotovo bo sin, le daj mu po dedu ime, a o ladjah in plovbi nikar mu ne pravi, morda se begava kri umiri ob pozabi.

FRAGMENTI
PESNIKOVEGA
EPILOGA

Zložiti, spraviti pod varen hrib
živahno barčico in njeno moštvo,
da vsega rja ne zje, da njen tovor
dobi svojo ceno, da se bahavi vrči
ne pobijejo med sabo v ihti, kdo je trdnejši,
da se bela sol pomeša z oljem
in dišavnimi semeni nekoč
za pogrnjeno mizo.

Se sprime kdaj ta prah v marmor,
postane prag kje v kakem templju?

Nič nisem pisal o soncu,
o hribu s kipečimi krošnjami,
o čebelah in vseh drugih bitjih,
ki s tako milino sestavljajo svet.
Pa o tem, kako išče Jazon prehode
med Tiso in Sočo, čez alpsko predgorje,
in ženske v joku za njim
kako pestvajo svoje naročje.
Niti, kako me je strah,
da med soncem in zemljo
ni vse ves čas samo igra
na zmago ali poraz
in da je most zgrajen,
kjer ni bilo nikoli reke.

Sicer pa bi rad posvetilo dodal
za čudno črno dekle,
ki s prezirljivim nasmeškom
obrača čas v peščeni uri
in med sprhnele rjuhe v omari
polaga sivko z mojega vrta.

Zdaj se mi zdi, ko sem tole zapisal,
da sem tretje od svojih sedem življenj
vendar kar dobro obrnil.